

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

15. De peccatis ex conscientia erronea.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

sciebat esse hominem, & qui occidit quem ex negligetia moraliter culpabili non cognovit esse hominem, sed putavit v.g. esse feram. Eodem modo qui Sacro interesse die festivo negligit, sive id ex consilio faciat, sive faciat ignoranter, cum tamen advertat grave debitum inquirendi, nec velit, cum possit inquirere, in idem specie peccatum incidit. Quare in utroque, & simili quocumque casu sufficit hoc modo se reum in confessione facere: *Homicidium commisi, Missam non interfui die festo, &c.*

86. Adverte tamen in duobus casibus esse ignorantiam explicandam. Primum quando ignorantia excusat ab incurrenda censura, quae subinde imponitur violanti scienter & temere aliquod praeceptum, ex Sane. *ibid.* Secundum ex eodem *ibid.* quando ob ignorantiam aliqui exponitur periculo in alia specie delinquendi, v. si ignoret statum foeminae, quam quis cognoscit: tunc enim se exponit periculo adulterij, vel sacrilegij, si nupta, vel Deo sacra sit.

87. Petes ignorantiam affectata, qua quis consulto vult laborare, ut liberius peccet, v.g. vult ignorare hunc esse diem festum, ut sine remorsu negligat sacrum, vel opera servilia exerceat: estne ejusmodi affectus in Confessione aperiendus? Respondeo non ita: quia id nec mutat speciem, immo nec notabiliter aggravat. Ita Delugo de pen. disp. 16. sect. 4. §. 6. num. 183. contra Sanchez.

§. XV. De peccatis ex conscientia erronea.

88. **Q**ui item peccat ex conscientia erronea regulariter non obligatur id explicare: Ita Sanchez lib. 1. in Decal. c. 11. n. 5. v.g. putat quis hodie esse diem festum, & tamen non interest Sacro: satis est Sacerdoti si dicat se non interfuisse Sacro die festivo. Si proiecit in flumen plumbum, credens esse aurum alienum, satis est si fateatur se projecisse alienum aurum, intelligens corde aurum putativum, &c. si non persuadens hodie esse jejunium ex praecepto, cum tamen non jejunet, sufficit dicere, violavi jejunij praeceptum, & sic de similibus. Ratio horum est quia haec in obiecto habet eandem specie malitiam.

89. Dixi (regulariter) quia interdum illa conscientia erronea est explicanda, ex Delugo disp. 16. de pen. sect. 4. n. 504. propter censuram, vel propter reservationem peccato forte connexam. Nam nec censura, nec consequenter reservatio peccati incurritur ex peccato contra conscientiam erroneam perpetrato v.g. percutit quis Petrum credens esse Clericum, cum tamen Clericus non sit; verè non incurrit excommunicationem Canonis, si quis suadente. Item peccat quis peccato v.g. perjurij putans perjurium in sua dioecesi esse reservatum, cum tamen de facto non sit, verè non committit peccatum reservatum. Idem est, si quis, putans furari aurum obolum esse peccatum mortale, & reservatum, quia forte in illa dioecesi furtum mortale est casus reservatus) obolum furetur; idem, inquam, esse: nam licet ex conscientia erronea, hic mortaliter peccaret: tamen non incurrit in peccatum reservatum: quia reservatio est odiosa, unde cadere solum debet supra furtum, ex se & ex obiecto mortale: Adde ex hac ratione fari saltem dubium an tale peccatum sit reservatum: ergo jure reservatum non erit, quia non nisi peccata certa de facto reservantur. Ita Suarez de Conf. disp. 40. sect. 6. n. 5. & 10. 2. de Relig. lib. 4. c. 5. n. 15. Hurtad. de pen. disp. 11. dub. 9. Sa V. casus reservati, num. 5. Sanchez lib. 1. in decal. c. 10. n. 74. apud Delugo de pen. disp. 20. sect. 2. num. 18.

90. Rursus conscientia erronea est interdum explicanda ad cognoscendum ipsum peccatum. Ita Delugo de pen. disp. 16. sect. 1. 2. num. 504. Si enim puer v.g. fateatur se non jejunasse die Vigiliae, & nihil aliud addat; Confessor judicabit hunc non peccasse: dicat ergo puer se credidisse fuisse obligatum.

91. Denique expedit hanc circumstantiam sapissimè explicari à penitente, ut nimirum instruat de veritate à Confessario.

92. Petes: si quis ea labore conscientia ut nesciat an id quod committit, sit peccatum an veniale; obligaturne huiusmodi conscientiam facere Sacerdoti? Respondeo id dependere a quaestione, qua universaliter quaritur, an quicquid facit contra conscientiam dicentem aliquod peccatum confusè, non determinando an sit mortale, peccet mortaliter, an solum venialiter. Quod ergo Valentia tom. 2. disp. 2. q. 14. p. 4. Navar. in 4. praedictio 9. num. 9. probabiliter docent tunc peccati venialiter, quia tunc solum peccatur contra communem malitiam rationem peccati venialis: tali: quae cum abstrahat ab utroque, imperfecto genere motis, & consequenter non mortalis, non erit obligatio id confitendi.

93. Scio Vasquez in 112. disp. 59. c. 3. n. 10. in decal. c. 1. n. 7. alioque tenere tunc peccatum taliter. Primum quia cum sine alio examine tunc exponit se periculo peccandi mortaliter. Secundum virtualiter vult illud agere, qualecunque fuerit mortale. Sed licet hoc sit probabiliter dictum, si huius rationibus responderi posset. Ad primam, cum peccatum quidem mortaliter, si tamen in riculum adverteret, vel advertere se possit, ad mortalis peccati se debere melius examinare adhibere ita non sufficimus in casu, in quo solum quatuor quod in praxi communiter solet contingere, scilicet conscientia operanti non offertur nisi unum commune peccati, sine accessu alterius obligandi secundum nego virtualiter cum velle qualecunque mortale: Sed aio potius velle à mortali abstrahere solum vult id, quod abstrahit ab utroque, atque ad peccatum imperfectum in genere culpae, quae non potest nisi imperfectè gravis, atque adeo non gravis. Inempla hic non nemo ponit, Verri, Tr. 2. q. 1. m. 7. quae barentur à doctis, Fidelibus valde faverent. Primum Rusticus sciat esse peccatum, jurare falsum in iudicio, sed nunquam dubitavit, mortale an veniale, si quis ita generice dicat; potius volo peccare, quam mori, 3. si quis ita cupiat, volo furari illum librum, cogitat, quanti ille liber valeat. Hi enim tres peccant venialiter, quia non apprehendunt obiectum esse grave.

§. XVI. De peccante contra praeceptum Superiorem.

94. **N**on est specie diversum, atque adeo specialiter explicandum peccatum, quo quis violat praeceptum unius Superioris, ab eo peccatum, quo quis violat praeceptum alterius: v.g. si Rex Pontifex vel Episcopus, seu, si lex humana, vel divina id præcipiant. Ita Sanchez l. 9. de Matrimonio disp. 15. m. 1. 2. 10. in 1. 2. tract. 13. disp. 3. sect. 2. Valq. 1. tom. 1. disp. 9. c. 1. Ratio est, quia si ex eodem motivo præcipiunt, materialiter se habet diversitas Superiorum. Si ex diverso motivo; jam aderit diversitas speciei, modò dicam, non quidem sumpta à diversitate Superiorum, quae diversitas etiam hic habebit se materialiter, sed à motivorum diversitate.

95. Quid igitur, si diversi superiores, vel etiam unum & idem diversis virtutum motivis aliquid præcipiant? Respondeo tum fore diversas species, adeoque Confessor potest facienda. Ita iidem v.g. idem vel diversi superiores præcipiant Missam audiri ob virtutem religionis, at jejunium præcipiant ob virtutem temperantiae, vel violatio præcepti de Missa, & violatio præcepti de jejunio, specie morali differunt.

96. Verum unde colligam superiores sub diverso tutum, vel sub eodem motivo præcipere? Respondeo de duobus capitibus, quae si rectè perpendantur ad se reducuntur. Primum ex ipso actu qui præcipitur: Superiores etiam quando præcipiunt aliquem actum virtutis semper intendunt honestatem talis virtutis, ex Delugo disp. 16. de pen. sect. 5. §. 2. n. 157. Pontifex Summus jubet audiri Missam tali die. Quia audire Missam